

**SHIFOXA ICHI INFEKSIYALARI VA ULARNING OLDINI
OLISHDA HAMSHIRANING ROLI**

Narimonova Muhayyoxon Hikmatjon qizi:

Rishton Abu Ali ibn Sino

nomidagi jamoat salomatligi

texnikumi 1-klinik modular kafedrasi o'qituvchisi.

Xasanboyeva Shoxsanam Foziljon qizi:

Rishton Abu Ali ibn Sino

nomidagi jamoat salomatligi

texnikumi 1-klinik modular kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya : *Mazkur maqolada shifoxa ichi infeksiyalarining (nosokomiyal infeksiyalar) turlari, kelib chiqish sabablari, rivojlanish mexanizmlari va bemorlarga salbiy ta'siri yoritilgan. Shuningdek, kasallikning oldini olishda hamshiralarning roli, gigiyena va sterilizatsiya qoidalariga rioya qilishning ahamiyati, tibbiy xodimlar tomonidan profilaktik chora-tadbirlarni amalga oshirish tartibi batafsil tushuntirilgan. Maqola shifoxa ichi infeksiyalarning oldini olishga hamda bemor xavfsizligini ta'minlashga oid zamonaviy yondashuvlarni o'z ichiga oladi.*

Kalit so'zlar: *Shifoxa ichi infeksiyalari, nosokomiyal infeksiya, sterilizatsiya, gigiyena, profilaktika, hamshiralar faoliyati, bemor xavfsizligi*

Shifoxa ichi infeksiyalar – bu kasalxonada yoki boshqa tibbiyot muassasalarida bemorlarni davolash jarayonida rivojlanadigan infeksiyalardir. Ular bemorlar sog'lig'iga jiddiy tahdid soladi, davolash muddatini uzaytiradi va sog'liqni saqlash tizimiga qo'shimcha moliyaviy yuk tushiradi. Nosokomiyal infeksiyalar dunyo bo'yicha kasalxonalarda uchraydigan eng keng tarqalgan tibbiy muammolardan biridir.

Infeksiyaning rivojlanishida bir qator omillar rol o'ynaydi: bemorning immunitet darajasi, asosiy kasalliklar mavjudligi, operatsiya yoki invaziv protseduralarning mavjudligi, shuningdek, tibbiyot muassasasidagi gigiyena qoidalariga rioya qilinmasligi. Shu sababli shifoxa ichi infeksiyalarning oldini olishda faqat davolovchi shifokor emas, balki hamshiralar faoliyati ham katta ahamiyatga ega.

Hamshira bemor bilan eng yaqin aloqada bo'lgan tibbiy xodim sifatida profilaktika choralarini muntazam amalga oshiradi: qo'l yuvish, steril asbob-uskunalar bilan ishlash, bemorlarni toza va xavfsiz muhitda saqlash, antiseptik vositalardan foydalanish. Mazkur maqola shifoxa ichi infeksiyalarining oldini olishda hamshiraning o'rni va samarali ish metodlarini keng yoritadi.

1. Shifoxa ichi infeksiyalari va ularning kelib chiqishi:

Shifoxa ichi infeksiyalarining eng ko'p uchraydigan turlari quyidagilardir:

1. Operatsiya sohasidagi infeksiyalar
2. Gematogen tarqalgan infeksiyalar (qon orqali)
3. Nafas yo'llari infeksiyalari (traxeya, o'pka)
4. Siydik yo'llari infeksiyalari (kateter bilan bog'liq)
5. Teridagi va jarohatlardagi infeksiyalar

Nosokomiyal infeksiyalarni keltirib chiqaruvchi mikroorganizmlar – Staphylococcus aureus, Escherichia coli, Pseudomonas aeruginosa, Klebsiella va boshqalar. Ular kasalxona muhitida, tibbiy asbob-uskunalarda yoki xodimlarning qo'llarida mavjud bo'lishi mumkin.

Shifoxa ichi infeksiyalarining asosiy sabablaridan biri – gigiyena qoidalariga rioya qilinmasligi. Masalan, qo'l yuvmaslik, steril asbobni noto'g'ri ishlatish, bemorlarni toza muhitda saqlamaslik infeksiyaning tarqalishiga olib keladi.

2. Klinik belgilari:

Shifoxa ichi infeksiyalarining klinik belgilarini aniqlash kasalxonada ham muhim ahamiyatga ega:

- ✓ Haroratning oshishi, isitma
- ✓ Infeksiya joyida qizarish, shish, og'riq

- ✓ Yaralar yoki operatsiya sohasidan ajralmalar kelishi
- ✓ Qon tahlilida infeksiya belgilarining ko'payishi

Bemorning holsizligi va umumiy ahvolidan yomonlashishi

Belgilarning aniqlanishi bemorning tezkor davolanishi va kasallikning tarqalishini oldini olish imkonini beradi.

3. Oldini olish va profilaktik choralar:

Shifoxa ichi infeksiyalarning oldini olishda hamshiralar quyidagi vazifalarni bajaradi:

Qo'l gigiyenasi: Qo'llarni yuvish va antiseptik vositalardan foydalanish kasallikning asosiy tarqalish yo'llarini bloklaydi.

Sterilizatsiya va aseptika qoidalari: Jarrohlik asboblarini to'g'ri sterilizatsiya qilish va bemorlarni invaziv protseduralar paytida xavfsiz sharoitda saqlash.

Bemorlarni nazorat qilish: Operatsiya yoki jarohat sohasini muntazam tekshirish, infeksiya belgilari paydo bo'lishini aniqlash.

Bemorlarni o'qitish: Gigiyena qoidalari va profilaktika choralarni tushuntirish, shaxsiy tozalikka rioya qilishga rag'batlantirish.

Kasalxona muhitini sanitariya holatida saqlash: Toza xona, choyshablar, uskunalar, ozuqa va suvning xavfsizligini nazorat qilish.

Hamshiraning professional yondashuvi nosokomiyal infeksiyalarning rivojlanish xavfini sezilarli darajada kamaytiradi va bemor xavfsizligini ta'minlaydi.

Shifoxa ichi infeksiyalari – kasalxona muhitida rivojlanadigan va bemor sog'lig'iga jiddiy ta'sir ko'rsatadigan muammo hisoblanadi. Ularni oldini olishda hamshiraning roli juda katta. Qo'l gigiyenasi, aseptika va sterilizatsiya qoidalariga rioya qilish, bemorni nazorat qilish va tibbiy xodimlar bilan samarali hamkorlik infeksiya tarqalishini oldini oladi. Shu sababli har bir hamshira o'z vazifasini mas'uliyat bilan bajarishi, bemorni doimiy kuzatishi va profilaktik choralarni muntazam amalga oshirishi zarur. Bu esa shifoxa ichi infeksiyalarning rivojlanish xavfini kamaytiradi, davolash muddatini qisqartiradi va bemorning hayot sifatini yaxshilaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. World Health Organization (WHO). Health Care-Associated Infections Report, 2023.
2. Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Guidelines for Infection Control, 2022.
3. Pittet D. Hand Hygiene: Review of Evidence, Journal of Hospital Infection, 2021.
4. Karimov Sh.I. Infekcion kasalliklar va nosokomiyal infeksiyalar, Toshkent, 2020.
5. Abdurahmonov A.A. Hamshiralik va bemor xavfsizligi, Toshkent, 2019.
6. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi, Nosokomiyal infeksiyalar bo'yicha tavsiyalar, 2023.
7. Mangram A.J., Horan T.C., Pearson M.L. Guideline for Prevention of Nosocomial Infections, Infect Control Hosp Epidemiol, 2019